

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-210 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-17/243-118
Karar Tarihi : 28.03.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Kenan TÜRK, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Çağlar Deniz ATA, Şamil PİŞMAF, Başak ARSLAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Özutku Otomotiv Mak. Petrol Ürün. Tic. ve San. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Adnan GÜL
Atatürk Cad. No:104/1 Eskişehir

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti.
Mutlukent Mah. Angora Bulvarı 2689 Sok. No:13 Çankaya/Ankara

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti.'nin yapmış olduğu dikey anlaşma ve çeşitli uygulamalar yolu ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ)'ni ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 26.11.2012 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 24.12.2013 tarih ve 2012-1-210/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 10.01.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 20.03.2013 tarih ve 2012-1-210/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** ilgili raporda;
- a) Özutku Otomotiv Mak. Petrol Ürün. Tic. ve San. Ltd. Şti. (ÖZUTKU PETROL), Savaş KİREZ, Recep Kirez Akar. Din. Tesis. Nakl. İnş. Gıda Mah. San. Tic. Ltd. Şti. (RECEP KİREZ AKARYAKIT) ve Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti. (TERMOPET) arasındaki muhtelif sözleşmelerle kurulan dikey ilişkinin 23.06.2011 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanabileceği,
- b) Bununla birlikte ilgili dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde yeni bir istasyon kurulmasına ilişkin olması, istasyona özgü yatırım maliyetinin Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti. tarafından karşılanması nedeniyle ve somut olayın özellikleri dikkate alınarak, ÖZUTKU PETROL'e TERMOPET tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödemek suretiyle anlaşmayı sona erdirmeye imkânı tanınması şartıyla, ilgili dikey anlaşmaya 23.06.2006 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabileceği,
- c) Tarafların yukarıda belirtilen hususlarda anlaşamamaları halinde ise bahse konu dikey anlaşmaya bireysel muafiyet de tanınamayacağı; bu durumda taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren altmış gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde

işlem başlatılacağı yönünde Kanun'un 9. maddesi uyarınca, görüş bildirilmesinin uygun olacağı;

ifade edilmiş olup, raportörlerden Şamil PİŞMAF ise; dosya konusu dikey anlaşmaya 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabilmesi için TERMOPET tarafından ÖZUTKU PETROL'e, ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödemek suretiyle anlaşmayı sona erdirme imkânı tanınmasının yeterli olduğu, somut olayın kendine özgü özellikleri nedeniyle, tarafların uzlaşma sağlamaları koşulunun dosya konusu dikey anlaşma bakımından bireysel muafiyet şartı olarak getirilmesine ve nihayetinde bu şartın gerçekleşmemesi halinde anlaşmanın sona erdirilmesi gerektiğine yönelik bir vurguya ihtiyaç bulunmadığı düşüncesiyle yukarıda yer verilen son maddeye katılmamıştır.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar Arasındaki Dikey İlişkiye Yönelik Bulgular

- (4) ÖZUTKU PETROL vekili tarafından yapılan başvuruda özetle;
- Borçlarına binaen eski malik Savaş KİREZ tarafından RECEP KİREZ AKARYAKIT ile TERMOPET arasındaki bayilik sözleşmesinin teminatı olarak TERMOPET lehine Afyonkarahisar ili, Merkez Işıklar Köyü, Şosealtı Mevkii, 49j.1c Pafta, 6447 Parselde kain taşınmaz üzerinde (.....) TL bedelli ipotek hakkı ve 26.06.2006 tarihinde yıllık (.....) TL bedel karşılığında intifa hakkı tesis edildiği,
 - RECEP KİREZ AKARYAKIT'ın TERMOPET'e olan borcundan dolayı mezkur taşınmaz üzerindeki ipoteğin paraya çevrilmesi talepli olarak icra takibi başlatıldığı ve taşınmazın mülkiyetinin üzerindeki intifa hakkıyla birlikte 16.04.2012 tarihinde ÖZTUTKU PETROL'e geçtiği,
 - TERMOPET ile imzalanan bayilik anlaşması ve lehine tesis edilen intifa hakkından oluşan dikey ilişkinin 23.06.2011 tarihine kadar grup muafiyeti kapsamında olduğu; bu tarihten sonra 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olması nedeniyle geçersiz hale geldiği,
 - TERMOPET'in faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerine aykırı olduğu
- iddia edilerek; TERMOPET hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.
- (5) TERMOPET tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 04.03.2013 tarihinde giren yazıda ise özetle;
- ÖZUTKU PETROL'ün Türkiye'nin herhangi bir ilinde, hiçbir zaman TERMOPET bayisi olmadığı ve ÖZUTKU PETROL ile TERMOPET arasında imzalanmış bayilik sözleşmesi, protokol, ön anlaşma veya hukuki bir mukavele bulunmadığı,
 - ÖZUTKU PETROL'ün sadece Afyonkarahisar-Konya Karayolu 18. Km Işıklar Kasabası - Afyon adresinde bulunan eski bayi RECEP KİREZ AKARYAKIT'ın istasyonunu 30.03.2012 tarihinde icrai yoldan satın aldığı,
 - Savaş KİREZ adına kayıtlı gayrimenkul üzerinde TERMOPET lehine 23.06.2006 tarihinde 12 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği ve RECEP KİREZ AKARYAKIT ile TERMOPET arasında 25.07.2006 tarihinde bayilik sözleşmesi imzalandığı, akabinde 17.08.2006 tarihinde RECEP KİREZ AKARYAKIT adına EPDK'dan lisans alındığı,
 - Bu süreçte intifanın 3. şahısa ait olup bayilik sözleşmesinden önce alındığı,
 - Söz konusu istasyonun daha önceden işletilmediği ve gayrimenkul üzerinde sıfırdan ciddi miktarda yatırım yapılarak akaryakıt istasyonu haline getirildiği,
 - Ancak bayinin borcunu ödeyememesi nedeni ile istasyonun icrai yoldan açık artırma usulü satışa çıkartıldığı ve Satış Şartnamesi'nde belirtilen şartlarla

- (Şartname'nin 9. maddesi gereği, gayrimenkul üzerindeki intifa hakkı ayrıca belirtilmiştir) ÖZUTKU PETROL'e icrai satışın yapıldığı,
- Şartname'nin 9. maddesinde intifa hakkının belirtilmesi nedeni ile söz konusu satışa ve sürece
 - a. satış miktarının düşük olmasına (gayrimenkulün 2. satışta ve muhammen bedelin %40'ına satıldığı)
 - b. yatırım bedelinin, belirtilen değerden çok daha fazla olmasına,
 - c. satış sonrasında da yatırımın geri alınamayacağı ortada olmasınarağmen; satıştan sonra bayiliğin intifaya bağlı olarak devam edeceği düşüncesi ile miktarın düşüklüğüne bakılmaksızın, itiraz edilmediği,
 - Kaldı ki, ÖZUTKU PETROL'ün de gayrimenkulün üzerindeki intifa ile satılması nedeni ile müşteri çıkmaması sonucu, 2. satıştan bu kadar ucuza satın alabildiği,
 - Nitekim Şartname'de de belirtildiği üzere gayrimenkulün yapılan yatırımla artmış muhammen bedeli (takdir oluna bedel) (.....) TL olmasına rağmen ÖZUTKU PETROL'ün sadece (.....) TL gibi son derece düşük bir rakamla istasyonu satın aldığı,
 - ÖZUTKU PETROL'ün Şartname'de belirtilen nedene, TERMOPET ile hiçbir dikey ilişkisi bulunmamasına, kısacası TERMOPET'in Medeni Kanun gereği devam eden intifa hakkına rağmen sürece itiraz ettiği ancak tüm itirazlarının yargı kararları ile reddedildiği,
 - Ayrıca ÖZUTKU PETROL'ün Afyon 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde derdest 2012/560 E. sayılı dosya ile intifanın kaldırılmasını da talep ettiği ve hukuki sürecin devam ettiği,
 - Bu bilgiler ışığında TERMOPET'in intifa hakkına ilişkin hukuki sürecin, dosya konusu ÖZUTKU PETROL ile arasında gerek 4054 sayılı Kanun ve gerekse 2002/2 sayılı Tebliği kapsamında dikey ilişkisi bulunmadığı gerekçesi ile, Medeni Kanununa dayalı olarak süreceğinin düşünüldüğü belirtilmiştir.

- (6) Yazı ekinde yer alan "Taşınmazın Açık Arttırma Şartnamesi ve Tutanağı" incelendiğinde, Şartname'nin 9. maddesinde, "*Taşınmaz üzerindeki mükellefiyetler: Taşınmaz üzerinde, dosyamız alacaklısının 23.06.2006 tarihinde başlamak üzere 12 yıl süreli intifa hakkı vardır.*" ifadesinin yer aldığı görülmektedir.
- (7) Ayrıca yazı ekinde dosya konusu istasyonda yapılan yatırım harcamalara ilişkin fatura örnekleri sunulmuştur. Sunulan bu fatura örneklerinden TERMOPET'in ilgili istasyona yaptığı yatırımın yaklaşık (.....) TL ve (.....) ABD Dolar olduğu anlaşılmaktadır.

H.2. Konu ile İlgili Mevzuat Hükümleri, Danıştay ve Rekabet Kurulu Kararları

- (8) 4054 sayılı Kanun'un "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesi, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaların, uyumlu eylemlerin ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğunu hükme bağlamıştır.
- (9) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar "dikey anlaşma" olarak tanımlanmaktadır. Tebliğ'in 3. maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğü "*alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı*

her türlü yükümlülük” olarak ifade edilmiştir. Tebliğ’in 5/a maddesinde ise, Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

- (10) Diğer taraftan, Danıştayın 13.05.2008 tarih ve E.2006/1604, K.2008/4196 sayılı kararı, bu karar üzerine Rekabet Kurulunca alınan 30.10.2008 tarih ve 08-61/997-389 sayılı Total-Akdağ kararı, yine Kurulun 05.03.2009 tarihli “Pol-Pet Petrol Ürün. Tur. Konak. ve Din. Tesis. Ltd. Şti. - Bölünmez Petrolcülük A.Ş.” ve “Barbaros Akaryakıt San. Tic. Ltd. Şti.- Altınbaş Petrol ve Tic. A.Ş.” kararları ile sektöre yönelik almış olduğu diğer kararlar ve son olarak Danıştayın 28.06.2010 tarih ve E. 2009/3044, K. 2010/5458; E.2009/5164, K.2010/5457 sayılı kararları ile de sabit olduğu üzere; intifa, tapuya şerh edilmiş kira veya benzer etkiye sahip sözleşmeler, bayi üzerindeki rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen beş yıllık üst sınırı fiili olarak aşmasına neden olmaktadır. Bu bakımdan bayilik sözleşmeleri ve bunlarla bağlantılı intifa, kira gibi sözleşmelerin, aralarındaki hukuki ve iktisadi ilişki nedeniyle tek bir anlaşma olarak 2002/2 sayılı Tebliğ’e uygunluklarının değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (11) Bu çerçevede Kurulun akaryakıt sektöründe dağıtım şirketleri ile bayileri arasında yapılan dikey anlaşmalara ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar uyarınca, 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunmaktadır. 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmalar ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti kapsamındadır.
- (12) 2002/2 sayılı Tebliğ ile öngörülen beş yıllık sürenin nasıl hesaplanacağı hususunda ise Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz’un 35. paragrafında, “... Beş yıllık rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin hesaplanmasında başlangıç tarihi olarak, taraflar arasında süregelen rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarih esas alınacaktır. Taraflar arasındaki, rekabet yasağı içeren bayilik, işleticilik, tedarik vb. sözleşmeler ile birlikte bu sözleşmelerin süresine etki eden intifa, tapuya şerh edilmiş kira, ekipman gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarih ise, rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirilecektir. ...” şeklinde açıklamalara yer verilmiştir.
- (13) Öte yandan 2002/2 sayılı Tebliğ’in 5/a maddesinin devamında, anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüğüne veya bu yükümlülüğün anlaşmanın asli bir parçası olduğu hallerde anlaşmanın tamamına yönelik olarak getirilen beş yıllık grup muafiyeti sınırına ilişkin olarak bir istisnai durum düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm, “Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdürecektse, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, söz konusu tesisin alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir; şu kadar ki, rekabet etmeme yükümlülüğü, bu sürenin beş yılı aşan kısmı bakımından, sadece alıcının söz konusu tesiste yürüteceği faaliyetini kapsar.” şeklindedir.
- (14) Söz konusu hüküm irdelendiğinde, bahse konu istisnadan yararlanmanın, öncelikle iki koşuldandır: birinin varlığına bağlı olduğu görülmektedir. Buna göre alıcı (bayi) anlaşmaya dayalı faaliyetini; ya doğrudan veya alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya (dağıtıcıya) ait tesis (akaryakıt istasyonu) üzerinde ya da bizzat sağlayıcı tarafından alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan

üçüncü kişilerden elde edilen bir aynı veya şahsi kullanım hakkına konu bir tesiste sürdürmelidir.

- (15) Bunun yanı sıra anılan Kılavuz'da açıkça belirtildiği gibi, taraflar arasındaki dikey ilişkinin istisna hükmünden yararlanabilmesi için, söz konusu ilişkinin en baştan itibaren yukarıda belirtilen koşullara uygun olarak kurulması gerekmektedir. Nitekim Total/Akdağ dosyasında, Kurul kararına karşı Danıştay 13. Dairesinin E.2006/1604 esas numarasına kayden açılan dava sonucunda verilen 13.05.2008 tarih ve K.2008/4196 sayılı kararın gerekçesi, bu değerlendirmeye paralellik göstermektedir. Söz konusu kararda özetle; dağıtıcının bayiyle kurmuş olduğu hukuki ilişkinin yani taraflar arasındaki dikey anlaşmanın temelini işletme sözleşmesi ve kira sözleşmesi olmak üzere iki sözleşmeye dayandığı belirtildikten sonra, Yüksek Mahkemenin, bayilik sözleşmesi de dahil olmak üzere anlaşmanın unsurlarında sonradan oluşacak değişikliklerin değil, anlaşmanın en baştan itibaren 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun olarak kurulup kurulmadığının dikkate alınması ve değerlendirmenin bu çerçevede yapılması gerektiğine işaret ettiği görülmektedir.

H.3. 2002/2 sayılı Tebliğ Kapsamında Değerlendirme

- (16) Yukarıda yer verildiği üzere, dosya konusu dikey anlaşmaya ilişkin olarak malik ÖZUTKU PETROL tarafından yapılan başvuruda, taraflar arasındaki anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri ve Rekabet Kurulu kararları uyarınca beş yıl süreyle grup muafiyetinden yararlanabileceği öne sürülmekte; TERMOPET tarafından ise ÖZUTKU PETROL ile arasında söz konusu Tebliğ anlamında herhangi bir dikey anlaşma bulunmadığından bahisle anılan hukuki ilişkiye dair sürecin özel hukuk hükümleri çerçevesinde sürmesi gerektiği belirtilmektedir.
- (17) Bununla birlikte TERMOPET'in dosya konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin intifa hakkının, 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerine tabi bir dikey anlaşma kapsamında elde edilmiş olduğu hususu dikkate alındığında, bir önceki başlıkta yer verilen mevzuat hükümleri ile Danıştay ve Rekabet Kurulu kararları çerçevesinde, dosya konusu hukuki ilişkinin 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilmemesi gerektiği yönündeki görüşe itibar etme imkânı bulunmamaktadır.
- (18) Bu nedenle dosya konusu hukuki ilişkiye esas teşkil eden dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen muafiyetten yararlanabileceği sürenin tespit edilmesi gerekmektedir. Bir önceki başlıkta ayrıntısına yer verilen mevzuat hükümlerinden sarıh olduğu üzere, dağıtıcılar ile bayiler arasında düzenlenen ve bayiye rekabet etmeme yükümlülüğü getiren bayilik sözleşmeleri ile bunlarla bağlantılı intifa, kira ve benzeri sözleşmelerin, kural olarak beş yıl süreyle aynı Tebliğ ile getirilen grup muafiyetinden yararlanma ve uygulanma imkânı bulunmaktadır. Bununla birlikte, belirli koşulların varlığında, ilgili dikey anlaşmanın Tebliğ'in 5/a maddesinde düzenlenen istisna kapsamında kabul edilmesi ihtimal dâhilindedir.
- (19) Yine bir önceki başlıkta yer verildiği üzere, bir dikey anlaşmanın anılan Tebliğ'in 5/a maddesinde öngörülen istisna hükmünde kabul edilebilmesi için, dikey anlaşmanın kurulduğu anda malik ile işletici arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi bağlantının bulunmaması gerekmektedir. Başlangıçta istisna hükmüne uygun olarak kurulmamış bir dikey anlaşmanın, tesisinden sonra mülkiyetin yahut işletme hakkının el değiştirmesi gibi durumlarda, dikey anlaşmanın istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.
- (20) Bu çerçevede somut olay irdelendiğinde, başlangıçta Savaş KİREZ adına kayıtlı olan dosya konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin dikey anlaşmanın ilk olarak TERMOPET lehine tesis edilen 23.06.2006 tarihli, 12 yıl süreli intifa hakkı ve Savaş KİREZ ile bağlantılı olan RECEP KİREZ AKARYAKIT ile TERMOPET arasında imzalanan

25.07.2006 tarihli bayilik sözleşmesi ile kurulduğu görülmektedir. Bu durumda 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde düzenlenen istisna hükmüne uygun bir dikey anlaşmanın varlığından söz etmek mümkün değildir. Benzer şekilde, mülkiyetin daha sonra icra marifetiyle ÖZUTKU PETROL tarafından devralınmış olması da, dosya konusu hukuki ilişkiyi istisna hükmünden yararlanabilecek bir dikey anlaşma haline getirmemektedir. Tüm bu hususlar dikkate alındığında, başvuruya konu dikey anlaşmanın 23.06.2011 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma imkânı bulunduğu; bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı kanaatine varılmaktadır.

H.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (21) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde Rekabet Kuruluna, bu maddede belirtilen koşulların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verme yetkisi tanınmıştır. Bu koşullar 5. maddenin birinci fıkrasında;
- Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
 - Tüketicinin bundan yarar sağlanması,
 - İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
 - Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması
- şeklinde sayılmıştır.
- (22) Bununla birlikte dikey anlaşmalarda yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerine Tebliğ ile getirilen beş yıllık sürenin üzerinde bir süre için muafiyet tanınması, yukarıda açıklanan Tebliğ'in 5/a maddesinde yer alan istisna hükmü hariç olmak üzere, ancak ve ancak çok istisnai hallerde makul görülebilir. Rekabet Kurulu tarafından akaryakıt sektöründeki dikey anlaşmalara bireysel muafiyet verilebilmesinin şartları 25.02.2010 tarih ve 10-19/229-87 sayılı Delta Akaryakıt Ticaret A.Ş. ve 18.03.2010 tarih ve 10-24/338-122 sayılı Total Oil Türkiye A.Ş. kararlarıyla belirlenmiş, söz konusu kararlardan sonraki tarihli muhtelif kararlarda da benzer nitelikteki anlaşmalara bireysel muafiyet tanınmıştır. Anılan kararlarda; dikey anlaşmaların, daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulmuş yeni akaryakıt istasyonlarına ilişkin olmaları ve akaryakıt istasyonlarına özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstleniliyor olması dikkate alınarak, bayilerin beşinci yılın sonunda, dağıtım firması tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmaları sona erdirebilmeleri konusunda tarafların anlaşmaları koşuluyla, 10 yıla kadar muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.
- (23) Mevcut dosya bakımından, TERMOPET tarafından gönderilen yazıda da; dosya konusu akaryakıt istasyonunun, taraflar arasındaki 2006 yılında yapılan dikey anlaşma doğrultusunda daha önce üzerinde istasyonlu bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde, ayrıntısına ilgili yazı ekinde yer verilen yatırım miktarı TERMOPET tarafından karşılanmak suretiyle kurulduğu belirtilmektedir.
- (24) Bu bakımdan mevcut durumda ilgili dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmayan arazi üzerinde kurulmuş yeni bir istasyona ilişkin olması ve yatırımın dağıtım firması tarafından karşılanmış olması nedeniyle geçmiş Kurul kararlarında yer verilen şartları karşıladığı; bu doğrultuda dikey anlaşmaya ÖZUTKU PETROL tarafından ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmayı sona erdirmeye imkânı tanınması şartıyla 23.06.2006 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabileceği değerlendirilmektedir.

13-17/243-118

- (25) Bununla birlikte tarafların yukarıda sayılan koşullarda anlaşamamaları halinde ise bahse konu dikey anlaşmaya bireysel muafiyet tanınmasının mümkün olmadığı; bu durumda, anılan dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceği beş yıllık sürenin de sona ermiş olması nedeniyle, tarafların aralarındaki dikey ilişkiyi sonlandırmaları gerekeceği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

- (26) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
- Özutku Otomotiv Mak. Petrol Ürün. Tic. ve San. Ltd. Şti., Savaş KİREZ, Recep KİREZ Akar. Din. Tesis. Nakl. İnş. Gıda Mah. San. Tic. Ltd. Şti. ve Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti. arasındaki muhtelif sözleşmelerle kurulan dikey ilişkinin 23.06.2011 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına; bu tarihten itibaren ise grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığına,
 - Bununla birlikte ilgili dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde yeni bir istasyon kurulmasına ilişkin olması, istasyona özgü yatırım maliyetinin Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti. tarafından karşılanması nedeniyle ve somut olayın özellikleri dikkate alınarak, Özutku Otomotiv Mak. Petrol Ürün. Tic. ve San. Ltd. Şti.'ye Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti. tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödeyerek anlaşmayı sona erdirme imkanı tanınması koşuluyla, ilgili dikey anlaşmaya 23.06.2006 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına,
 - Tarafların yukarıda belirtilen hususlarda anlaşamamaları halinde ise, bahse konu anlaşmaya bireysel muafiyet de tanınamayacağına; bu nedenle gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren altmış gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde, aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.